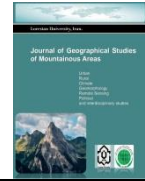

Lorestan University

Online ISSN: 2717-2325

Journal of Geographical Studies of Mountainous AreasJournal homepage: <http://www.gsma.lu.ac.ir>

Research Paper

Examining the challenges of connecting rural areas and trans-regional networks with the approach of regional social innovation (Study area: rural areas of Semirom county)

Ali Naderi ^a, Mohsen Rafieian ^{b,*}^a Regional Planning MSc Student, Department of Urbanism, Faculty of Art and Architecture, Yazd University, Yazd, Iran^b Assistant Professor, Department of Urbanism, Faculty of Art and Architecture, Yazd University, Yazd, Iran

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 20 April 2023;

Accepted: 26 November 2023

Available online 06

December 2023

Keywords:

Social innovation, innovative network, analysis of social networks, Semirom county

ABSTRACT

Innovation is very important in strengthening transregional networks. Innovative regional networks can establish strong connections with extra-regional networks by using the approaches of connecting rural areas. The unexpected situation around which this research was formed is that in the area of Semirom city, despite the many possibilities that exist for the formation of a regional innovative network, this region has not been able to form any network around regional innovation, including the network Achieve social innovation. The purpose of this research is to examine the challenges of social innovation networks with the approach of linking rural areas with trans-regional networks, the main question is that the key challenges are the barriers to the creation of innovative social networks as well as companies. What are social? This article intends to investigate the challenges of innovative rural networks by analyzing the qualitative content based on semi-structured interviews with experts in this field. The qualitative research method is exploratory based on semi-structured interviews with local officials and experts of regional planning and rural development. In data analysis, research findings were presented using the qualitative content analysis of the interviews, using the MAXQDA software. The results indicate that the rural areas of Semirom have infrastructural, managerial and economic weaknesses and the lack of participation of the people in the development of the village is also one of the important challenges, which is due to the distrust of the people towards the local officials and also the tribalism in this region. Regions have been created. In the rural areas of Semirom, it is possible to develop and create innovative social networks by using agricultural extension engineering companies that operate under the supervision of Jihad Keshavarzi, because they have a mechanism close to the social companies examined in theoretical foundations.

1. Introduction

The concept of social innovation has recently gained increasing popularity, as evidenced by the sudden emergence of articles and research centers in this field. In fact, this term is widely used by policymakers who encourage social innovation (European Commission, 2020; Sinclair and Baglioni, 2014). Social innovation is recognized for introducing new approaches in rural development (Bock, 2016; Christmann, 2014;

Neumeier, 2017; Ubels et al., 2019). Rural areas have been relatively neglected in social innovation research. However, available data indicates that over 40% of the world's population live in rural areas (World Bank, 2021). In Iran, according to the 2016 census by the Statistical Center of Iran, rural population accounts for 25.9% of the total country's population (Statistical Center of Iran, 2016). Contemporary thinking on smart rural development continues to emphasize the importance of intra and inter-regional

*Corresponding Author.

Email Addresses: mrafian@yazd.ac.ir (M. Rafieian), alinaderi@stu.yazd.ac.ir (A. Naderi).

To cite this article:

Naderi, A., Rafieian, M. (2023). Examining the challenges of connecting rural areas and trans-regional networks with the approach of regional social innovation (Study area: rural areas of Semirom county), 4 (15), 69-92.

Doi:10.52547/gsma.4.3.69

communication in rural areas to access local opportunities and utilize location-based assets (Naldi et al., 2015; OECD, 2018). This is where social innovation becomes a vital process that supports rural communities in adapting to external and technological changes and increasing flexibility (Cheshire et al., 2015). Néstor Vercher et al (2022) argue in a research titled "Developing a Framework for Radical and Incremental Social Innovation in Rural Areas" that public actors should identify the various aspirations of local actors and create conditions for the activation of the local community. In another study entitled "Rural Areas as a Context for Innovative Responses to Social Challenges - the Role of Rural Social Enterprises," Lucas Olmedo et al (2021) argue that rural social enterprises foster social innovation through a combined process of local content and contribute to the integrated development of their locales. Based on previous research and theoretical foundations, it can be inferred that in previous studies on social innovation, researchers have mainly focused on deploying innovation to better and more creatively meet the needs of individuals and citizens. Regarding rural social enterprises, the main issue is the functionality of these enterprises and the role they play in shaping social innovative networks. The study examined the challenges to forming social innovative networks and social enterprises. It explored why rural areas lack innovation networks, despite their sincerity and closeness. The Semirom County area has resources for innovation networks, but financial limitations prevent their establishment. Efforts were made to use agricultural companies and women's cooperatives as social enterprises. Establishing social enterprises in rural communities could support social innovation and the region's economic and social growth.

2. Methodology

This study is a qualitative study of an exploratory nature based on the analysis of interview data. Therefore, in order to identify the challenges of regional innovative networks, with an emphasis on the interconnection of rural areas with interregional networks in the rural areas of Semirom County, in the stage of data collection and presentation of definitions and concepts, document studies were

conducted. After that, considering the total number of experts in the region, which consisted of about 32 individuals from private sector interactors in the social field and managers related to the subject, 20 interviews were planned. However, theoretical saturation occurred after the 12th interview, and to ensure more certainty, the interviews continued until 15. In the analysis of the information, using qualitative content analysis of the interviews with categorical content analysis approach, the data were coded, axial coded, and selective coded using MAXQDA software. The research findings were presented and then discussed and concluded.

3. Results

In open coding, 15 interviews were done and resulted in 87 initial codes on rural development challenges, obstacles to rural social enterprises, and regional innovative networks. The data were classified and categorized into 4 themes: weak citizen participation, weak regional infrastructure, inefficient management, and economic weakness. Weak regional infrastructure is a challenge in rural development due to a lack of specialized personnel and educational infrastructure. Weak citizen participation is influenced by distance from district centers, tribalism, lack of trust, and inadequate planning. Inefficient management hinders social enterprises, innovative networks, and rural development. Economic weakness is a characteristic of rural areas including Semirom.

4. Discussion and Conclusion

Due to the importance of social innovation networks in the development of rural areas, this research investigates the challenges of social innovation networks in rural areas of Semirom County. Based on the existing theoretical foundations obtained from documentary and library studies, characteristics were identified for rural areas, including: rural areas have less participation due to population dispersion, there is a lack of public services in these areas, and limited economic development is another factor hindering rural development. The role of social enterprises was also examined in the theoretical foundations. The challenges of rural communication and transregional networks in Semirom County cannot be ignored. This study examines the importance of

regional social innovation as an approach to address these challenges. The findings show that a participatory approach between rural communities, regional authorities, and stakeholders can enhance regional social innovation, leading to effective networking and development. However, to achieve a sustainable and widespread approach to connectivity in rural areas, various obstacles such as limited financial resources and low technological advancements need to be overcome. Therefore, this research recommends that policymakers and regional authorities prioritize social innovation and support communities and

organizations (such as technical and agricultural engineering companies, rural cooperatives, rural municipalities, and other rural institutions) that work towards creating social and economic opportunities in rural areas.

Acknowledgments

Special thanks and appreciation to Engineer Adel Naderi and Engineer Fatemeh Azhdari who assisted us during the coordination of the interviews for this research.

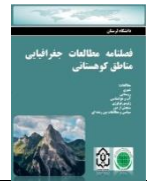

دانشگاه لرستان

شاپای الکترونیکی: ۲۷۱۷-۲۳۲۵

فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی

http://www.gsma.lu.ac.ir

مقاله پژوهشی

بررسی چالش‌های هم‌پیوندی مناطق روستایی و شبکه‌های فرامنطقه‌ای با رویکرد نوآوری اجتماعی منطقه (مورد مطالعه: مناطق روستایی شهرستان سمیرم)

علی نادری^۱؛ محسن رفیعیان^{۲*}

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی منطقه‌ای، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

^{۲*} استادیار، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

اطلاعات مقاله

دریافت مقاله:

۱۴۰۲/۰۱/۳۱

پذیرش نهایی:

۱۴۰۲/۰۶/۰۵

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۰۹/۱۵

چکیده

امروزه نوآوری در تقویت شبکه‌های فرامنطقه‌ای اهمیت بسیاری دارد. شبکه‌های نوآورانه منطقه‌ای می‌توانند با استفاده از رویکردهای هم‌پیوندی مناطق روستایی ارتباطات مستحکمی را با شبکه‌های فرامنطقه‌ای برقرار کنند. شرایط غیرقابل انتظاری که این پژوهش پیرامون آن شکل گرفته آن است که در محدوده شهرستان سمیرم علیرغم امکانات بسیاری که برای شکل‌گیری شبکه نوآور منطقه‌ای وجود دارد، این منطقه نتوانسته است به هیچ شبکه‌ای حول نوآوری منطقه‌ای من جمله شبکه نوآور اجتماعی دست‌یابد. هدف این پژوهش بررسی چالش‌های شبکه‌های نوآوری اجتماعی با رویکرد هم‌پیوندی مناطق روستایی با شبکه‌های فرامنطقه‌ای است، سوال اصلی این است که چالش‌های کلیدی سد راه ایجاد شبکه‌های نوآور اجتماعی و همچنین شرکت‌های اجتماعی کدامند؟ این مقاله در نظر دارد با تحلیل محتوای کیفی مبتنی بر مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته با خبرگان این حوزه به بررسی چالش‌های شبکه‌های نوآورانه روستایی بپردازد. روش پژوهش کیفی اکتشافی است که بر مبنای مصاحبه نیمه ساختار یافته با مسئولین و متخصصان محلی برنامه‌ریزی منطقه‌ای و توسعه روستایی می‌باشد. در تجزیه و تحلیل اطلاعات، با استفاده از تحلیل محتوای کیفی مصاحبه‌ها، با استفاده از نرم افزار MAXQDA یافته‌های پژوهش ارائه گردید. نتایج حاکی از آن است که مناطق روستایی سمیرم دارای ضعف زیرساختی، مدیریتی، اقتصادی است و عدم مشارکت مردم در توسعه روستا نیز یکی از چالش‌های حائز اهمیت است که در پی بی‌اعتمادی مردم نسبت به مسئولین محلی و همچنین قبیله گرایی در این مناطق به وجود آمده است. در مناطق روستایی سمیرم می‌توان با استفاده از شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی که زیر نظر جهاد کشاورزی فعالیت دارند به توسعه و ایجاد شبکه‌های نوآور اجتماعی پرداخت، زیرا که سازوکاری نزدیک به شرکت‌های اجتماعی بررسی شده در مبنای نظری دارند.

واژگان کلیدی:

نوآوری اجتماعی، شبکه

نوآورانه، تحلیل شبکه‌های

اجتماعی، شهرستان سمیرم.

*نویسنده مسئول:

پست الکترونیک نویسندگان: mrafian@yazd.ac.ir (م، رفیعیان)، alinaderi@stu.yazd.ac.ir (ع، نادری).

نحره استاده‌ی به مقاله: نادری، علی، رفیعیان، محسن (۱۴۰۲). بررسی چالش‌های هم‌پیوندی مناطق روستایی و شبکه‌های فرامنطقه‌ای با رویکرد نوآوری اجتماعی منطقه (محدوده مورد مطالعه: مناطق روستایی شهرستان سمیرم) فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی. سال چهارم، شماره ۳ (۱۵)، صص ۹۲-۶۹.

doi Doi:10.52547/gsma.4.3.69

۱. مقدمه

مفهوم نوآوری اجتماعی در سال های اخیر با محبوبیت فزاینده ای روبه رو بوده است، که با توجه به تعداد مقالات و مراکز تحقیقاتی که به طور ناگهانی در این حوزه برجسته اما همچنان رو به رشد ظاهر شده اند، سنجیده شده است. در واقع، این اصطلاح به طور گسترده توسط سیاست گذارانی استفاده می شود که نوآوری اجتماعی را تشویق می کنند (European Commission, 2020; Sinclair and Baglioni, 2014). نوآوری اجتماعی برای معرفی رویکردهای جدید در توسعه روستایی شناخته می شود (Bock, 2016; Christmann, 2014; Neumeier, 2019; Ubels et al., 2017). نوآوری اجتماعی یک حوزه متنوع با رویکردهای تحلیلی فراوان است. این رویکردها به طور کلی در دو جریان دسته بندی می شوند که اگرچه دارای اشتراکاتی هستند، اما ویژگی های متفاوتی دارند. به بیان ساده، یک جریان به «راه حل های» کاملاً محدود، و دیگری با تغییر روابط اجتماعی از طریق فرآیندهای جمعی، به مشکلات اجتماعی می پردازند (cf. Ayob et al., 2016; Moulaert and Maccallum, 2019). مناطق روستایی در تحقیقات نوآوری اجتماعی نسبتاً نادیده گرفته شده اند. با این حال داده های موجود نشان می دهد که بیش از ۴۰ درصد از جمعیت جهان در مناطق روستایی زندگی می کنند (World Bank, 2021). در ایران نیز طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، میزان ۲۵٫۹ درصد از جمعیت کل کشور را جمعیت روستایی تشکیل می دهد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). مناطق روستایی از نظر تنوع زیستی، غذا، انرژی و سایر مواد خام،

مناطق مهمی هستند (Eurostat, 2020). توسعه روستایی در این دوره شاهد تغییر روندهای اجتماعی-فرهنگی و جمعیتی بوده است که شبکه های جامعه روستایی را با مشارکت کنندگان جدیدی که ارزش ها، مهارت ها، ارتباطات و مکانیسم های هماهنگی متفاوتی را معرفی می کنند، بازسازی می کند (Slee, 2019). تفکر معاصر در مورد توسعه هوشمند روستایی همچنان به اهمیت ارتباطات درون و بین مناطق روستایی برای به دست آوردن فرصت های محلی و بهره برداری از دارایی های مبتنی بر مکان ادامه می دهد (Naldi et al., 2015; OECD, 2018). اینجاست که نوآوری اجتماعی یک فرآیند حیاتی است که از جوامع روستایی برای انطباق با تغییرات بیرونی و تکنولوژیکی و انعطاف پذیری بیشتر حمایت می کند (Cheshire et al., 2015).

در محدوده شهرستان سمیرم امکانات بسیاری که برای شکل گیری شبکه نوآور منطقه ای در پی آن شبکه های نوآور اجتماعی وجود دارد، این منطقه از نظر گردشگری دارای پتانسیل های فراوانی چون؛ آبشار سمیرم، آبشار خفر، بی بی سیدان، چشمه سارهایی از جمله چشمه ناز و نک، بابازرننگ کمه، خوانسار، خانعلی، آبملخ. غارهایی چون غار یخی خفر، غار دنگزلو، غار اشکفت زر و دریاچه های متعدد است. این منطقه از نظر اقتصادی دارای پتانسیل هایی چون باغات سیب درختی، معادنی چون معدن سنگ مرمریت قبرکیخا، معدن سنگ مرمریت کهنورچه و معدن سنگ مرمریت مهرگرد، معادن گچ و خاک نسوز، معادن مس خانقا، معدن مس چاه

پلنگ میباشد (Statistical Center of Iran, 2016). با این حال، این منطقه نتوانسته است به هیچ شبکه‌ای حول نوآوری منطقه‌ای دست یابد. شهرستان سمیرم با محدودیت های مالی قابل توجهی مواجه است که توانایی آن را برای سرمایه گذاری در پروژه ها و برنامه های نوآورانه محدود می کند. گزارش بانک جهانی (۲۰۲۱) کمبود بودجه را به عنوان یک مانع عمده برای توسعه شبکه های نوآوری در مناطق کم درآمد شناسایی می کند. این گزارش تاکید می کند که بودجه ناکافی، ایجاد زیرساخت ها و برنامه های آموزشی را که می تواند نوآوری را ارتقا دهد، محدود می کند. علاوه بر این، با توجه به طرح جامع شهرستان و مشاهدات میدانی پژوهشگران، شهرستان سمیرم دارای منابع محدودی از جمله نیروی کار ماهر، فناوری پیشرفته و مکانیسم های انتقال دانش است که مانع ایجاد شبکه های نوآوری منطقه ای می شود. بر اساس گزارش دفتر ملی تحقیقات اقتصادی (۲۰۱۹)، مناطق در حال توسعه مانند شهرستان سمیرم برای جذب نیروی انسانی ماهر و سرمایه گذاری در فناوری و سایر منابع تلاش

می کنند و توانایی آن ها برای ایجاد اکوسیستم های نوآوری پایدار را محدود می کنند. هدف این پژوهش بررسی چالش های ایجاد شبکه های نوآوری منطقه ای در مناطق روستایی شهرستان سمیرم با رویکرد هم پیوندی مناطق روستایی با شبکه های فرامنطقه ای است. در این پژوهش سعی گردیده با توجه به سازوکارهای شرکت های فنی و مهندسی کشاورزی و شرکت های تعاونی زنان روستایی و سوق دادن این دو شرکت به سمت و سوی عملکرد شرکت های اجتماعی به توسعه این مناطق کمک نمود. بنابراین فرض بر این است که با تاسیس شرکت های اجتماعی در جوامع روستایی این منطقه و توانایی آن ها برای اتصال جوامع روستایی با شبکه های فرامنطقه ای و تصمیم گیرندگان، میتوان پیش شرط های حیاتی برای تولید و تقویت نوآوری اجتماعی در این مناطق را فراهم آورد که این مورد میتواند گامی بزرگ به سوی شکوفایی اقتصادی و اجتماعی این منطقه با توجه به پتانسیل های موجود در منطقه نیز باشد.

جدول ۱. پیشینه پژوهش

پژوهشگر	عنوان پژوهش	توضیحات
Vercher et al., (2022)	تدوین چارچوبی برای نوآوری اجتماعی رادیکال و فزاینده در مناطق روستایی	این مقاله سه مسیر توسعه متفاوت را برای ابتکارات نوآوری اجتماعی نشان می دهد و نقش تعارض، مهارت ها و برنامه ریزی را در این فرآیندها مورد بحث قرار می دهد. علاوه بر این، ماهیت سیال تر نوآوری اجتماعی در مقایسه با نوآوری تکنولوژیکی روشن می شود. در نتیجه استدلال می کند که بازیگران عمومی باید آرزوهای مختلف بازیگران محلی را شناسایی کرده و زمینه را برای فعال شدن جامعه محلی فراهم کنند.
(Spitzer & Twikirize, 2021)	نوآوری های اجتماعی در جوامع روستایی در منطقه دریاچه های بزرگ آفریقا دیدگاه مددکاری اجتماعی	نتایج پژوهش نشان میدهد آژانس های مددکاری اجتماعی و متخصصان این چالش را دارند که از نوآوری های اجتماعی روستایی استفاده کنند و آنها را برای ارائه خدمات اجتماعی بهبود بخشند. در سطح کلان، مددکاران اجتماعی می توانند تلاش ها را در سیاست های توسعه که مشارکت عادلانه جوامع روستایی در فرآیندهای اقتصادی و سیاسی را تضمین می کند، تقویت کنند.

Steiner et al.,) (2021	فرآیندها و نتایج نوآوری روستایی و اجتماعی: ارزیابی واقع بینانه از فعالیت-های شرکت اجتماعی روستایی	نتایج حاکی از آن است مکان و زمان محرک های مهمی هستند و بر چگونگی آغاز و اجرای یک ابتکار نوآوری اجتماعی تأثیر می گذارند. مکان و زمان ممکن است تعیین کند که آیا نوآوری اجتماعی در دستیابی به نتایج خود موفق است یا خیر.
(Baxter, 2021)	شیوه های گسترش در نوآوری اجتماعی: یک مورد توپولوژی اجتماعی در مناطق روستایی پرتغال	در این پژوهش شبکه ای از کشاورزان جوان جدید در سراسر پرتغال - با استفاده از روش توپولوژی اجتماعی برای نشان دادن چگونگی گسترش نوآوری اجتماعی در مناطق روستایی مورد بررسی قرار می گیرد. داده ها در مقیاس های فضایی جمع آوری و تجزیه و تحلیل شدند تا بررسی شود که چگونه تصاویر اکولوژی های زیرساخت - از جمله EPAM - را به گردش در می آورند و از مرزهای سرزمینی عبور می کنند. به این ترتیب، تصاویر به عنوان پیکربندی های مادی -گفتمانی خاص نشان داده می شوند که در گسترش اجرایی نوآوری اجتماعی نقش دارند.
de Fátima) Ferreiro et al., (2021	نوآوری اجتماعی و مناطق روستایی: کاوش زمینه ها و بازیگران نامرئی در پرتغال و هند	موارد پژوهش نشان می دهد که واقعیت های توسعه یافته ممکن است بیشتر به محرک های بالا به پایین در فرآیندهای نوآوری اجتماعی بستگی داشته باشد، در حالی که کشورهای در حال توسعه ممکن است موارد پایین به بالا بیشتری در پاسخ به مشکلات اجتماعی مانند فقر و طرد اجتماعی داشته باشند.
Olmedo et al.,) (2021	روستا به عنوان زمینه ای برای پاسخ های نوآورانه به چالش های اجتماعی - نقش شرکت های اجتماعی روستایی	در این پژوهش استدلال میشود که شرکت های اجتماعی روستایی از طریق یک فرآیند ترکیبی محتوایی محلی، نوآوری اجتماعی را به منظور کمک به توسعه یکپارچه محلات خود پرورش می دهند. آنها منابع محلی (استفاده نشده) را مهار و (دوباره) ارزش گذاری می کنند در حالی که این منابع را با منابع دیگر از منابع فرامنطقه ای تکمیل می کنند و نیروهای ساختاری برونزا را بر اساس نیازهای جمعیت محلی خود در راستای توسعه روستایی نو درونزا تطبیق می دهند و/یا به آنها پاسخ می دهند.
(Richter & Christmann, 2021)	نقش بازیگران کلیدی در فرآیندهای نوآوری اجتماعی روستایی	نتایج نشان می دهد که فرآیندهای نوآوری اجتماعی از بازیگران کلیدی قاطع و جوامع قوی که قادر به اقدام مشترک هستند بهره می برند. هر دو برای مقابله با مخالفت های داخلی و غلبه بر موانع بیرونی که وقتی رویکردهای جدید راه حل ها و روال های آشنا را آزار می دهند، بسیار مهم هستند.
Jungsberg et) (al., 2020	بازیگران کلیدی در نوآوری اجتماعی مبتنی بر جامعه در مناطق روستایی در کشورهای شمال اروپا	یافته های کلیدی این مقاله بر تفاوت های بین شروع و اجرا برای هر یک از پروژه های نوآوری اجتماعی مبتنی بر جامعه تأکید دارد. مرحله شروع به شدت به اعضای جامعه، سازمان های جامعه مدنی و بخش عمومی محلی وابسته است، در حالی که در درجه اول این سازمان های جامعه مدنی هستند که بر مرحله اجرا تسلط دارند. برای شروع و حفظ پروژه های جامعه محور، ظرفیت بازیگران محلی برای توسعه ایده ها، یافتن منابع و مدیریت تصمیم گیری مهم است.
Barraket et al.,) (2019	تدبیر شرکت های اجتماعی محلی گرا: پیامدهایی برای توسعه جامعه روستایی	یافته های پژوهش به طور آزمایشی نشان می دهد که همه شرکت های اجتماعی روستایی به طور یکسان ایجاد نمی شوند، و شرکت های اجتماعی تعاونی و متعلق به جامعه احتمالاً از توسعه ترتیبات رهبری افقی لازم برای تحریک توسعه جامعه روستایی حمایت می کنند. یافته های این پژوهش به اهمیت حاکمیت سازمانی - به ویژه عملکرد و ترکیب هیئت ها - در تأثیرگذاری بر ظرفیت شرکت های اجتماعی برای توسعه جامعه روستایی اشاره می کنند.

(Steiner & Teasdale, 2019)

بازگشایی پتانسیل شرکت اجتماعی این مطالعه نشان می‌دهد که شرکت‌های اجتماعی به طور بالقوه می‌توانند یک رویکرد یکپارچه را برای پرداختن به مسائل محلی در سطح محلی فعال کنند. آنها می‌توانند خدمات پاسخگوی محلی ایجاد کنند که متناسب با بافت روستایی باشد. با این حال، بازگشایی پتانسیل شرکت اجتماعی روستایی ممکن است مستلزم حرکت فراتر از رویکردهای سیلو سیاست سنتی باشد که توسعه اقتصادی، انسجام جامعه و خدمات عمومی را به عنوان مجزا و منفصل تلقی می‌کنند، زیرا چارچوب‌های سیاست‌گذاری ملی همیشه در سطح روستایی به عمل نیامده‌اند.

اجتماعی بررسی گردد و همچنین در پی آن بوده که چرا در مناطق روستایی همانند مناطق شهری هیچ شبکه‌ای حول نوآوری شکل نگرفته با اینکه در مناطق روستایی مردم از صمیمت و نزدیکی بیشتری برخوردارند که این عامل بایستی موجبات فعالیت‌های اجتماعی و مشارکتی را فراهم گرداند، ولی اینچنین نیست. در انتها نیز پیشنهادات و راه حل‌هایی برای تسهیل و هموار سازی این موانع و چالش‌ها ارائه گردیده است

روابط اجتماعی و نوآوری در رفع نیازهای انسان شناخته میشود (MacCallum et al., 2009). یک مولفه کلیدی برای توسعه مناطق روستایی، نوآوری اجتماعی است (Bock, 2016). اهمیت سه‌گانه‌ای که نوآوری اجتماعی برای توسعه مناطق روستایی دارد به قرار روبه‌رو است: اول، نوآوری اجتماعی به عنوان یک فرآیند بر فرآیندهای جمعی تمرکز می‌کند که از طریق آن ذینفعان مختلف منافع خود را در هنگام توسعه راه حل‌های جدید برای یک منطقه روستایی هماهنگ می‌کنند. از این رو، نوآوری اجتماعی مستلزم یادگیری و اقدام فرابخشی، جمعی و مشارکتی است (Neumeier, 2017). دوم، نوآوری اجتماعی به عنوان یک نتیجه، پاسخی به نیازهای برآورده نشده از طریق راه حل‌های جدید است که به نفع کل جامعه یا یک گروه آسیب

با توجه به پیشینه پژوهش‌های صورت گرفته که در جدول (۱) آمده است، می‌توان دریافت که در پژوهش‌های گذشته در ارتباط با نوآوری اجتماعی، پژوهش‌گران بیشتر به دنبال به کارگیری نوآوری برای رفع بهتر و خلاقانه تر نیازهای افراد و شهروندان بوده است و در ارتباط با شرکت‌های اجتماعی مساله اصلی نحوه عملکرد این شرکت‌ها و تاثیر این شرکت‌ها بر شکل‌گیری شبکه‌های نوآورانه اجتماعی است. اما در این پژوهش ابتدا سعی شده چالش‌های کلیدی و موانع شکل‌گیری شبکه‌های نوآور اجتماعی و تاسیس شرکت‌های تلاش سیاست‌گذاران در اغلب کشورهای جهان این است که نوآوری اجتماعی را در جهت خوداتکایی و پایداری جوامع خود تقویت کنند (Dodgson et al., 2011; European Commission, 2020; Goldenberg et al., 2009). با وجود اینکه نوآوری اجتماعی از محبوبیت زیادی برخوردار است، مفهوم آن فاقد یک تعریف مورد توافق جهانی است (Ayob et al., 2016). برای مثال، نوآوری اجتماعی را می‌توان به عنوان توسعه ایده‌ها، محصولات، خدمات جدید، بهبود اقدامات/فرآیندها، استفاده از شیوه‌های جدید، خلاقانه و بدیع یا حتی افزایش مشارکت دموکراتیک با هدف ایجاد یک جامعه عادل، کارآمد و پایدار در نظر گرفت (Castro-Arce and Vanclay, 2020). نوآوری اجتماعی به طور کلی به عنوان نوآوری در

ایجاد مشروعیت در مناطق خود، وابسته هستند (Smith and McColl, 2016; Vestrum et al., 2017). علاوه بر این، آنها روابطی را با ذینفعان خارجی مختلف، مانند موسسات دولتی یا عمومی، دانشگاه‌ها یا دیگر کارآفرینان و یا شرکت‌های اجتماعی ایجاد می‌کنند که از طریق آن‌ها منابعی را که در نبود شرکت‌های اجتماعی در دسترس نیست، استفاده کنند (Lang and Fink, 2019; Richter, 2019). مناطق روستایی اغلب با چالش‌های توسعه اقتصادی محدود به دلیل سودآوری پایین، کنار گذاشتن خدمات عمومی که از نظر اقتصادی غیرقابل دوام تلقی می‌شوند و چالش‌هایی برای انسجام جامعه ناشی از عوامل جمعیتی و جغرافیایی مواجه هستند. از نظر اقتصادی، روستایی بودن اغلب با عدم دسترسی به کالاها و خدمات همراه است (Smailes, 2002). پراکندگی گسترده جمعیت در این مناطق نه تنها چالش‌هایی را برای مردم در دسترسی به کالاها و خدمات ایجاد می‌کند، بلکه مشکلاتی را برای کسب و کارها در ارتباط با مشتریان پراکنده و استخدام کارمندان ماهر که می‌توانند به رشد یک تجارت کمک کنند، به وجود می‌آورد (Steiner and Cleary, 2014). جوامع روستایی اغلب با شبکه‌های اجتماعی قوی، درهم‌تنیدگی، جنبش‌های اجتماعی، احساس و انسجام اجتماعی به علاوه برخورداری از شناخت متقابل قوی مشخص می‌شوند (Jack and Anderson, 2002). همبستگی جوامع روستایی ناشی از تعهد تاریخی به خودیاری ناشی از ضرورت بدل گردیده که منجر به سطوح بالای اعتماد و مشارکت مدنی فعال در جوامع روستایی شده است (Skerratt et al., 2012). با وجود این ویژگی‌ها در جوامع

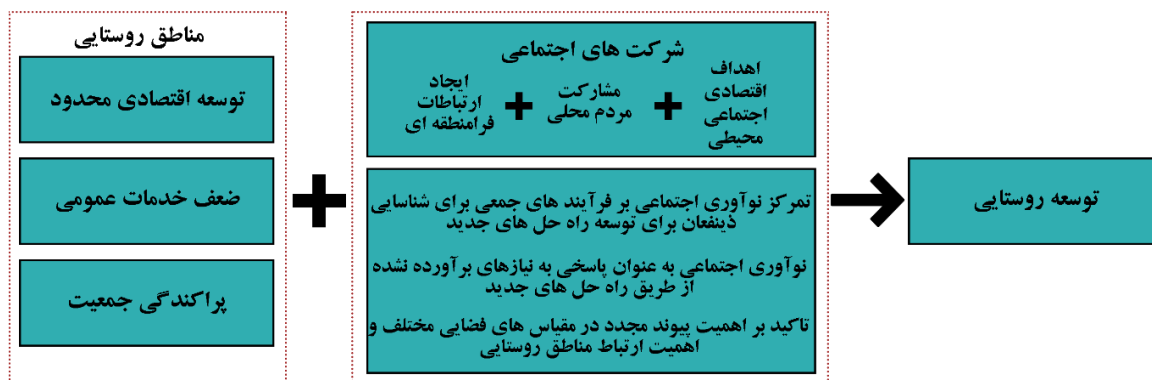
پذیر در آن است. از این رو، نوآوری اجتماعی به ارائه خدمات، محصولات، زیرساخت‌ها و دارایی‌های ناموجود یا غیرقابل دسترس برای جوامع روستایی کمک می‌کند (Bosworth et al., 2020; Copus et al., 2017). سوم، نوآوری اجتماعی بر اهمیت پیوند مجدد در مقیاس‌های فضایی مختلف و همچنین اهمیت ارتباط (اجتماعی-سیاسی) مناطق روستایی، به‌ویژه حاشیه‌نشین تأکید دارد (Bock, 2016). مطالعات انجام گرفته در این حوزه نشان می‌دهند، نوآوری اجتماعی از طریق تعاملات بین بازیگران مختلف در بافت‌های نهادی و سرزمینی خاص آنها رخ می‌دهد (Moulaert et al., 2013). در این میان شرکت‌های اجتماعی به عنوان سازمان‌هایی که نقش مهمی در تقویت نوآوری اجتماعی در مناطق روستایی دارا می‌باشند، شناخته شده‌اند (Jungsberg et al., 2020; Richter, 2019).

▪ شرکت‌های اجتماعی روستایی

شرکت‌های اجتماعی سازمان‌هایی هستند که اهداف اجتماعی، اقتصادی و/یا محیطی را ترکیب می‌کنند و آنها را از طریق ابزارهای کارآفرینانه، یعنی ترکیب منابع به روش‌های جدید، دنبال می‌کنند (Defourny and Nyssens, 2006). شرکت‌های اجتماعی روستایی، به طور خاص، تعدادی ویژگی را نشان داده‌اند که آنها را به بازیگران بالقوه مهمی برای پرورش نوآوری اجتماعی تبدیل می‌کند که می‌تواند به توسعه روستایی کمک کند. این سازمان‌ها که معمولاً به عنوان نهادهای جمعی و مشارکتی سازمان‌دهی می‌شوند (VanTwuijver et al., 2020)، به مشارکت جمعیت محلی به عنوان یک راه (ضروری) برای استفاده از منابع و

با توجه به نکات ذکر شده در مبانی نظری و همچنین ترکیب و تلفیق این نکات، این پژوهش به مدلی مفهومی برای توسعه روستایی با استفاده از شبکه‌های نوآورانه روستایی و در پی آن شرکت‌های اجتماعی روستایی دست یافت که در شکل ۱ آورده شده است:

روستایی می‌توان از آن‌ها به طور بالقوه، توسط شرکت‌های اجتماعی روستایی برای رسیدگی به چالش‌های اقتصادی، مسائل مرتبط با کاهش خدمات عمومی و تضعیف ارتباطات اجتماعی و به همین ترتیب، حمایت از توسعه روستایی استفاده کرد.

شکل ۱. مدل مفهومی توسعه روستایی به بازیگری شرکت‌های اجتماعی (منبع: نگارندگان، ۱۴۰۲)

۲. روش تحقیق

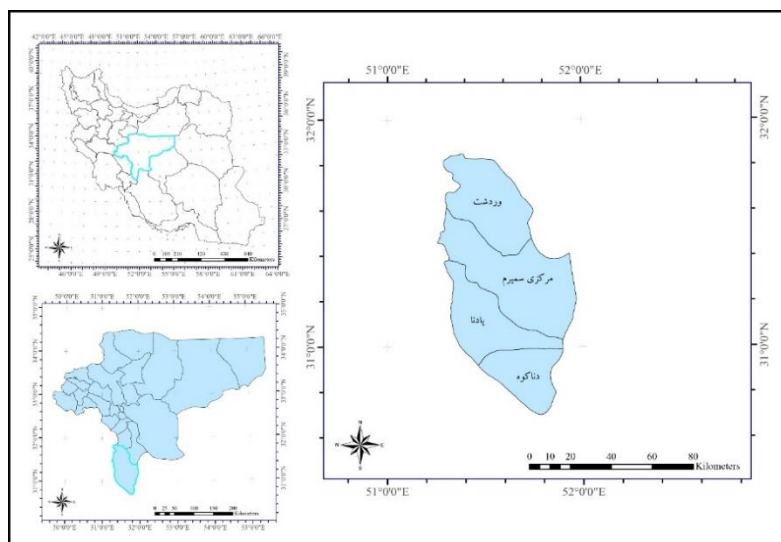
معیار شناسایی شدند: (۱) متخصصان باید بومی همان مناطق باشند (۲) فعالیت آنها در حوزه توسعه روستایی و منطقه باشد. برای آنکه متخصصان آزادانه‌تر صحبت کنند به آنها تضمین داده شد که ناشناس باقی می‌مانند. راهنمایی نیز در زمینه نوآوری اجتماعی، شرکت‌های اجتماعی و نحوه عملکرد آنها با توجه به مبانی نظری تهیه گردید و در اختیار مصاحبه شوندگان قرار گرفت. در تجزیه و تحلیل اطلاعات، با استفاده از تحلیل محتوای کیفی مصاحبه‌ها از نوع تحلیل محتوای مقوله‌ای، با نرم افزار MAXQDA بر روی داده‌های مصاحبه کدگذاری باز، محوری و گزینشی صورت گرفت و یافته‌های پژوهش ارائه شده و سپس بحث و نتیجه‌گیری انجام شد.

پژوهش حاضر یک مطالعه کیفی از نوع اکتشافی مبتنی بر تحلیل داده‌های مصاحبه‌ها است. از این رو در جهت شناسایی چالش‌های شبکه نوآورانه منطقه‌ای با تاکید بر هم پیوندی مناطق روستایی با شبکه‌های فرامنطقه‌ای در مناطق روستایی شهرستان سمیرم در مرحله جمع آوری اطلاعات و ارائه تعاریف و مفاهیم از مطالعات اسنادی و پس از آن با توجه به تعداد کل خبرگان در منطقه که از جمع کنشگران بخش خصوصی در حوزه اجتماعی و مدیران مرتبط با موضوع حدود ۳۲ نفر بودند. تعداد ۲۰ مصاحبه برنامه ریزی شد اما از مصاحبه ۱۲ به بعد اشباع نظری رخ داد و برای اطمینان بیشتر مصاحبه‌ها تا ۱۵ ادامه یافت. مصاحبه نیمه ساختار یافته با مسئولین و متخصصان محلی برنامه‌ریزی منطقه‌ای و توسعه روستایی انجام گرفت. مصاحبه شوندگان با در نظر گرفتن دو

۲.۱. معرفی محدوده جغرافیایی مورد مطالعه

تقسیم می‌شود (Comprehensive plan of Semiram city, 2019). در تصویر ۱ موقعیت جغرافیایی منطقه سمیرم و بخش‌های مختلف منطقه سمیرم در تقسیمات کشوری مشخص گردیده است.

شهرستان سمیرم با مساحت ۵۲۷۳ کیلومتر مربع در جنوب غربی استان اصفهان در مجاورت سه استان چهار محال و بختیاری، کهگیلویه و بویر احمد و فارس واقع شده است. این شهرستان به چهار بخش؛ مرکزی، پادنا، دناکوه و وردشت

تصویر ۱. نقشه موقعیت جغرافیایی منطقه سمیرم در تقسیمات کشوری ایران (منبع: نگارندگان، ۱۴۰۲)

بدست آمده از کدگذاری در ۴ مقوله ضعف مشارکت مردمی، ضعف زیرساختی منطقه، مدیریت ناکارآمد وضعف اقتصادی دسته‌بندی شدند. در ادامه تحلیلی از این ۴ مقوله ارائه می‌گردد.

۳. یافته‌های پژوهش

در فرایند کدگذاری باز از ۱۵ مصاحبه صورت گرفته، ۸۷ کد اولیه حول چالش‌های توسعه روستایی، موانع تأسیس شرکت‌های اجتماعی روستایی و شبکه نوآورانه منطقه‌ای شکل گرفت. سپس به طبقه‌بندی داده‌ها پرداخته شد و مفاهیم

جدول ۲. کدهای مستخرج از مصاحبه‌های انجام شده

کدها			فراوانی
فراوانی تجمعی کدها			۸۷
عدم مشارکت مردم			۲۰
	قبیله‌گرایی		۷
	اعتمادسازی		۷
	غریب‌گر بودن مردم منطقه		۳
	عامل فاصله از مراکز بخش		۱
	عدم برنامه‌ریزی برای مشارکت مردمی		۵
ضعف زیرساختی منطقه			۲۵
	عدم وجود فرصت‌های شغلی		۱
	بی‌تفاوتی مردم محلی		۱
	فصلی بودن شغل‌ها		۲
	عدم حمایت کافی از جوانان		۵
	ضعف زیرساخت‌های آموزشی منطقه		۵
	مهاجرت به بیرون		۲
	عدم آموزش و فرهنگ‌سازی		۷
	کمبود متخصص		۲
مدیریت ناکارآمد			۲۰
	رویکرد بالا به پایین		۱
	عدم توجه به صنایع دستی منطقه		۲
	ضعف تعاملات بخش‌ها		۵
	بروکراسی		۴
	عدم شناخت کامل منطقه		۲
	اولویت منافع شخصی		۲
	مطرح نبودن منطقه‌سمیرم		۲
ضعف اقتصادی			۲۲
	خام فروشی محصولات		۳
	کشاورزی سنتی		۶
	نا توانایی در بهره‌برداری از پتانسیل‌های طبیعی		۴

اقتصادی منطقه این مورد نیازمند ارتباط با مراکز آموزشی مناطق دیگر و مناطق فرادست است علاوه بر ضعف زیر ساخت‌های آموزشی که معضل آموزش و پرورش متخصص را در پی داشت، ضعف زیرساختی و کمبود فرصت‌های شغلی موجب مهاجرت متخصصین موجود به شهرها گردیده و همچنین جوانان منطقه را که سرمایه‌های آن منطقه هستند نیز ترغیب می‌کند که برای دستیابی به امکانات بیشتر مهاجرت کنند، عامل مهاجرت باعث کاهش نیروی فعال و پویا در منطقه شده و زوال منطقه را در پی دارد.

ضعف زیرساختی منطقه

از نظر مصاحبه‌شوندگان ضعف زیرساختی در مناطق روستایی شامل کمبود متخصص جهت آموزش و فرهنگ‌سازی، کمبود زیرساخت‌های آموزشی و... یکی از چالش‌های اساسی در محدود شدن توسعه روستایی است. ضعف زیرساخت‌های آموزشی در مناطق روستایی و محروم پرورش متخصصان و نیروی کار را دشوار کرده و با توجه به ضعف

جدول ۳. کدهای استخراج شده از مصاحبه در ارتباط با مقوله ضعف زیرساختی و کدهای اولیه آن

مقوله	کدها	زیرکدها
ضعف زیرساختی منطقه	نبود فرصت شغلی	فصلی بودن مشاغل
		بی تفاوتی مردم محلی
	عدم حمایت جوانان منطقه	
	ضعف زیرساختهای آموزشی	
	کمبود متخصص	
	عدم آموزش و فرهنگسازی	
	مهاجرت به بیرون	

(منبع: نگارندگان، ۱۴۰۲)

ضعف مشارکت مردمی

یکی از عوامل مهمی که در توسعه روستاها و مناطق از اهمیت به سزایی برخوردار است مشارکت مردمی است. تعدادی از مصاحبه شوندگان عامل فاصله روستاها از مراکز بخش را در کاهش مشارکت‌های مردمی در امور فرهنگی و توسعه‌ای روستا دخیل دانستند، عوامل دیگری که نیز از نظر خبرگان در ضعف مشارکت مردم نقش دارند شامل: قبیله گرایی، عدم اعتماد و عدم برنامه‌ریزی مناسب جهت جلب مشارکت مردمی است. متأسفانه قبیله گرایی در مناطق روستایی شهرستان سمیرم سبب گردیده منافع شخصی بر منافع عمومی ارجحیت یابد و هر قبیله به دنبال رشد قبیله خود باشد، این عامل سبب چند دستگی و عدم اتحاد مناطق جهت توسعه

گردیده و همچنین ایجاد شبکه‌های نوآورانه را با مشکل مواجه نموده است. عدم اعتماد از دیگر موانع توسعه روستایی و تاسیس شرکت‌های اجتماعی و شبکه‌های نوآورانه روستایی است. به گفته برخی مصاحبه شوندگان مردم محلی به شرکت‌های اجتماعی اعتمادی ندارند و نمیتوانند ریسک سرمایه گذاری در این شرکت‌ها را بپذیرند به گفته آنها درآمد کم مردم منطقه نیز در این مورد دخیل است. همچنین از طرف بازیگران و نهادهای عمومی و فرادست برنامه‌ریزی و فرهنگ سازی برای جلب مشارکت مردم صورت نگرفته است که این مورد نیز میتواند از اهمیت زیادی در عدم مشارکت مردمی برخوردار باشد.

جدول ۴. کدهای مستخرج از مصاحبه در ارتباط با مقوله ضعف مشارکت مردم و کدهای اولیه آن

مقوله	کدها	زیرکدها
ضعف مشارکت مردمی	قبیله گرایی	
	بی اعتمادی	غریب گز بودن مردم منطقه
	عامل فاصله از مراکز بخش	
	عدم برنامه ریزی جهت مشارکت مردمی	

(منبع: نگارندگان، ۱۴۰۲)

مدیریت ناکارآمد

گلیم، جاجیم و ... بوده که ضعف در مدیریت سبب بی توجهی به این صنایع دستی گردیده، در صورتی که توجه به این مورد و همچنین برنامه ریزی درست در جهت توسعه این پتانسیل و معرفی آن به سایر مناطق سبب ایجاد شغل و تقویت چرخه اقتصادی ناحیه می گردد. بروکراسی، ضعف تعاملات بین بخش های مختلف منطقه، عدم شناخت کامل منطقه توسط مسئولین، اولویت منافع شخصی مدیران و مسئولان محلی و ناشناخته بودن منطقه سمیرم در سطح کشور از جمله عواملی هستند که به نظر مصاحبه شوندگان به دلیل ناکارآمدی مدیریت شکل گرفته اند

ناکارآمدی مدیریت از دیگر چالش ها و موانع سد راه ایجاد شرکت های اجتماعی، شبکه نوآورانه و توسعه روستایی طبق نظر خبرگان مصاحبه شونده است. رویکرد از بالا به پایین در تصمیم سازی و برنامه های توسعه این مناطق از مواردی است که هم مشارکت مردمی را کاهش می دهد و هم سبب شده تصمیمات غلط زیادی که موجب زوال این مناطق است گرفته شود که خود مانع بزرگی سد راه توسعه روستایی است. مردم مناطق روستایی شهرستان سمیرم اغلب ترک قشقای هستند. این مردم دارای صنایع دستی ارزشمندی چون فرش دستباف،

جدول ۵. کدهای مستخرج از مصاحبه در ارتباط با مقوله مدیریت ناکارآمد و کدهای اولیه آن

مقوله	کدها
مدیریت ناکارآمد	رویکرد بالا به پایین
	عدم توجه به صنایع دستی منطقه
	ضعف تعاملات بین بخشی
	بروکراسی
	عدم شناخت کامل منطقه توسط مسئولین محلی
	اولویت منافع شخصی بر منفعت عمومی
	مطرح نبودن منطقه در سطح کشور

(منبع: نگارندگان، ۱۴۰۲)

ضعف اقتصادی

است که باعث درآمد کم کشاورز و ضعف اقتصادی مردم میشود. عامل دیگر خام فروشی محصولات است و هیچ گونه صنایع و کارگاه تبدیلی در این منطقه وجود ندارد. عامل سومی که از نظر مصاحبه شوندگان در پی ضعف اقتصادی پیش آمده ناتوانی در بهره برداری از پتانسیل های طبیعی و گردشگری است. منطقه سمیرم به دلیل طبیعت بکر کوهستانی دارای پتانسیل های گردشگری فراوانی است که به دلیل ضعف اقتصادی منطقه، بهره برداری از این پتانسیل ها و ایجاد

با توجه به مبانی نظری و مدل استخراج شده از آن (شکل ۱) توسعه اقتصادی محدود و به طور کلی ضعف اقتصادی یکی از مشخصه های مناطق روستایی است. از نظر مصاحبه شوندگان مناطق روستایی سمیرم نیز با این چالش روبه رو هستند. شغل اصلی مردم این مناطق کشاورزی است که به صورت سستی نیز انجام میشود که این عامل هم سبب هدر رفت آب و هم کاهش کمی و کیفی محصولات گردیده

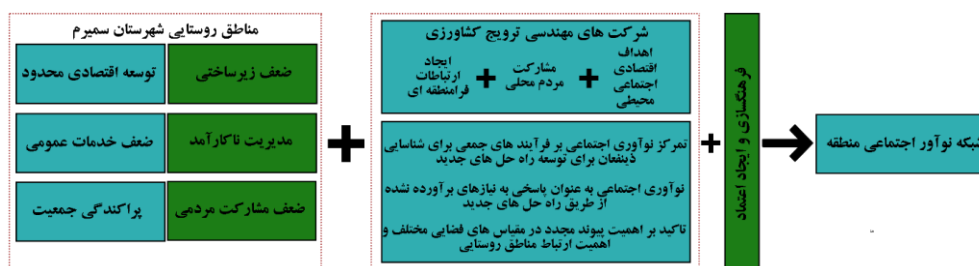
خدمات برای گردشگران دشوار و تقریباً ناممکن است. همچنین به دلیل قبیله‌گرایی بودن این منطقه، جذب سرمایه گذار نیز با مشکلات عدیده‌ای روبه‌روست.

جدول ۶. کدهای مستخرج از مصاحبه در ارتباط با مقوله ضعف اقتصادی و کدهای اولیه آن

مقوله	کدها
ضعف اقتصادی	کشاورزی سنتی
	خام فروشی محصولات (نبود صنایع تبدیلی)
	ناتوانی در بهره برداری از پتانسیل‌های طبیعی

(منبع: نگارندگان، ۱۴۰۲)

با توجه به یافته‌های حاصل از تحلیل کیفی داده‌های مصاحبه (شکل ۱)، این پژوهش با تایید یافته‌های پژوهش‌های که در مناطق روستایی شهرستان سمیرم انجام گرفت و همچنین با نظر به مدل مفهومی مستخرج از مبانی نظری

شکل ۲. مدل تکمیل شده مستخرج از مبانی نظری با توجه به یافته‌های پژوهش (منبع: نگارندگان، ۱۴۰۲)

با توجه به مبانی نظری و پژوهش‌های پیشین که توسعه اقتصادی محدود، ضعف خدمات عمومی و پراکندگی جمعیت را از ویژگی‌های مناطق روستایی دانستند، پژوهش حاضر نیز با تایید عوامل ذکر شده مواردی را با بررسی مناطق روستایی سمیرم به این ویژگی‌ها افزوده است (از جمله ۱) ضعف مشارکت مردمی که می‌تواند به دلیل پراکندگی جمعیت نیز در این مناطق باشد، اما این پژوهش عامل اصلی نبود مشارکت یا ضعف آن را در قبیله‌گرایی، بی‌اعتمادی نسبت به مراکز اجتماعی و مدیران محلی و همچنین عدم برنامه‌ریزی در این زمینه دانسته است. ۲) مدیریت ناکارآمد که به دلیل مواردی چون بروکراسی، عدم توجه به پتانسیل‌ها و صنایع دستی مناطق، رویکرد بالا به پایین در مدیریت و برنامه‌ریزی و ... به وجود آمده است ۳) ضعف اقتصادی که با وجود کشاورزی سنتی، نبود صنایع تبدیلی و عدم بهره برداری از پتانسیل‌های منطقه‌ای، نمایان گردیده است ۴) ضعف زیرساختی که موارد مشترک زیادی با ضعف خدمات

عمومی بدست آمده از پژوهش‌های پیشین دارد، اما در این مناطق عامل اصلی بروز ضعف در زیرساخت‌ها مواردی چون: نبود فرصت‌های شغلی، عدم حمایت از جوانان ایده‌پرور محلی، کمبود متخصص، عدم آموزش و فرهنگ‌سازی و ... می‌باشد.

در ارتباط با شرکت‌های اجتماعی و کارکرد آنها در مناطق روستایی این شهرستان، شرکت‌های اجتماعی روستایی معمولاً با هدف تامین نیازهای جامعه روستایی در زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و زیربنایی تشکیل می‌شوند. این شرکت‌ها به عنوان مرکزی برای ارتباط و همکاری بین افراد، سازمان‌ها و نهادهای مختلف در روستا عمل می‌کنند و به جمع‌آوری منابع و توسعه اقتصادی و اجتماعی روستا کمک می‌کنند. چون در شرایط بومی ایران توسعه روستایی توسط وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تعاون روستایی و موسسه آموزش و ترویج کشاورزی و همچنین برخی نهادهای دولتی پیگیری می‌شود، شرکت‌های تعاونی روستایی زنان در مناطق روستایی شهرستان بعنوان یکی از ساختارهای مطلوب جهت جلب مشارکت زنان بوده که دربرگیرنده اهداف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است و به مدد ساختار مردمی خود مشارکت زنان را در فعالیت‌های اقتصادی تسهیل نموده و جایگاه ویژه‌ای را برای زنان روستایی تبیین می‌نماید. یکی دیگر از این شرکت‌ها، شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی هستند که این‌ها نیز به منظور توسعه کشاورزی تشکیل می‌شوند که شامل کارشناسانی هستند که به کشاورزان کمک می‌کنند تا دانش و فناوری‌های جدید را در کشاورزی و باغداری به کار بگیرند و عملکرد و بازدهی محصولات خود را افزایش دهند. به طور کلی، این شرکت‌ها در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاها نقش مهمی دارند و بهبود

شرایط زندگی مردم این مناطق را تحقق می‌دهند. وظایف شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی شامل ۱) طراحی و اجرای پروژه‌های کشاورزی در روستاها ۲) مشاوره و آموزش فنی به کشاورزان روستایی ۳) فراهم کردن امکانات لازم برای تولید، نگهداری و حمل و نقل محصولات کشاورزی ۴) ارائه خدمات مربوط به تولید، بازاریابی و فروش محصولات کشاورزی ۵) پشتیبانی از کشاورزان در برابر مشکلات و بحران‌های احتمالی مثل خشکسالی، بیماری‌های گیاهی و حشرات آفت ۶) توسعه کشت و تولید محصولات ارگانیک و سالم برای مصرف داخلی و صادرات به بازارهای خارجی ۷) اجرای طرح‌های باغبانی و دامداری به صورت پایدار و با استفاده از فناوری‌های مدرن ۸) ارائه خدمات پس از فروش مثل خدمات پشتیبانی، تعمیر و نگهداری از تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی ۹) همکاری با دولت و ارگان‌ها و سازمان‌های مرتبط برای ترویج کشاورزی و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاییان ۱۰) ارائه خدمات مشاوره و ارزیابی برای برنامه‌ریزی و توسعه روستایی به صورت جامع و هماهنگ.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

به دلیل اهمیت شبکه‌های نوآور اجتماعی در توسعه مناطق روستایی این پژوهش به بررسی چالش‌های شبکه نوآور اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان سمیرم پرداخت. با توجه به مبانی نظری موجود که از مطالعات اسنادی و کتابخانه‌ای بدست آمد، ویژگی‌هایی برای مناطق روستایی عنوان شد که از این قرار بودند: مناطق روستایی به دلیل پراکندگی جمعیت از مشارکت کمتری برخوردارند، ضعف خدمات عمومی در این مناطق وجود دارد و همچنین توسعه اقتصادی

محدود از دیگر عوامل موجود در روستاها می‌باشد که مانع توسعه روستایی شده‌اند، همچنین نقش شرکت‌های اجتماعی در مبانی نظری بررسی گردید. نمی‌توان از چالش‌های ارتباط روستایی و شبکه‌های فرامنطقه‌ای در شهرستان سمیرم چشم پوشی کرد. این مطالعه اهمیت نوآوری اجتماعی منطقه‌ای را به عنوان رویکردی برای پرداختن به این چالش‌ها بررسی کرده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که یک رویکرد مشارکتی بین جوامع روستایی، مقامات منطقه‌ای و ذینفعان می‌تواند نوآوری اجتماعی منطقه‌ای را افزایش دهد، که منجر به اتصال موثر و توسعه شبکه می‌شود. با این وجود، برای دستیابی به یک رویکرد پایدار و فراگیر برای اتصال در مناطق روستایی، باید بر موانع متعددی مانند منابع مالی محدود و پیشرفت کم تکنولوژی غلبه کرد. بنابراین، این تحقیق توصیه می‌کند که سیاست‌گذاران و مقامات منطقه‌ای باید سرمایه‌گذاری در نوآوری اجتماعی را در اولویت قرار دهند و در عین حال از جوامع و سازمان‌هایی (شرکت‌های چون شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی، تعاونی‌های روستایی، دهیاری‌ها و سایر نهادهای روستایی) که برای ایجاد فرصت‌های اجتماعی و اقتصادی در مناطق روستایی تلاش می‌کنند، حمایت کنند. با توجه به موانع و چالش‌هایی که از مصاحبه‌ها استخراج گردید. در ادامه به ارائه راهکارها و پیشنهاداتی در جهت رفع و تسهیل این موانع پرداخته شده است:

مناطق روستایی سمیرم دارای پتانسیل‌های بالقوه زیادی از جمله آب فراوان، طبیعت بکر، زمین فراوان جهت توسعه، معادن دست نخورده و همچنین صنایع دستی گوناگونی است (طرح جامع شهرستان سمیرم، ۱۳۹۹). میتوان با استفاده از

پتانسیل‌های موجود، پیشنهادات سازنده‌ای جهت رشد و توسعه شبکه‌های نوآور اجتماعی با کمک شرکت‌های اجتماعی ارائه نمود.

در مناطق روستایی سمیرم می‌توان با استفاده از شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی که زیر نظر جهاد کشاورزی فعالیت دارند به توسعه و ایجاد شبکه‌های نوآور اجتماعی پرداخت در ادامه به مواردی اشاره شده که میتواند در راستای اعتماد سازی بین مردم محلی و این شرکت‌ها و همچنین ایجاد ارتباطات فرامنطقه‌ای توسط این شرکت‌ها موثر باشند:

در ارتباط با ایجاد ارتباطات فرامنطقه‌ای: ۱. برگزاری کارگاه‌های آموزشی: این کارگاه‌ها می‌توانند زمینه مناسبی برای برقراری ارتباطات فرامنطقه‌ای باشند. شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی، شرکت‌های تعاونی زنان روستایی، دهیاری‌ها و سایر نهادهای روستایی می‌توانند به‌عنوان سخنرانان و مدیران این کارگاه‌ها فعالیت داشته باشند.

۲. ایجاد پایگاه داده: شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی به کمک دهیاری‌ها، بخش‌داری‌ها و سایر نهادهای مردمی می‌توانند پایگاه داده‌هایی از تولیدکنندگان، بازرگانان، مشتریان و دیگر مراکز مرتبط در مناطق مختلف جمع‌آوری کنند و آنها را با یکدیگر به اشتراک بگذارند.

۳. شبکه‌سازی با شرکت‌های مشابه: شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی می‌توانند با شرکت‌های مشابه در مناطق دیگر تماس بگیرند و روابطی را ایجاد کنند. این ارتباطات می‌تواند به بهبود تجربه کاربران و افزایش فرصت‌های تجاری منجر شوند.

۲. حضور فعال در شبکه‌های اجتماعی: شرکت‌ها می‌توانند به عنوان یک صفحه در شبکه‌های اجتماعی حضور داشته باشند و اخبار و مقالات مفیدی در زمینه‌های مختلفی که با کشاورزی و زندگی روستایی مرتبط هستند را منتشر کنند.

۳. حضور در نمایشگاه‌ها: شرکت‌ها می‌توانند در نمایشگاه‌های مختلفی که با کشاورزی و دامپروری مرتبط هستند حضور داشته باشند و محصولات و خدمات خود را به نمایش بگذارند.

۴. حمایت از پروژه‌های اجتماعی: شرکت‌ها می‌توانند از طریق حمایت مالی و فنی از پروژه‌های اجتماعی مانند ساخت وسایل آموزشی و توسعه دهی مناطق محروم و...، به جامعه محلی کمک کنند.

۵. آگاهی‌بخشی: شرکت‌ها می‌توانند با توسعه مقالات و کتب و انتشار آنها در رسانه‌های مختلف، از جمله رادیو و تلویزیون، به جامعه محلی در زمینه‌های مختلف کشاورزی و دامپروری آگاهی بخشد.

یکی دیگر از این دسته شرکت‌ها که می‌توانند فعالیت‌های نوآورانه اجتماعی منطقه‌ای داشته باشند، شرکت‌های تعاونی روستایی زنان می‌باشد. شرکت‌های تعاونی زنان روستایی می‌توانند در ایجاد شبکه‌های نوآوری منطقه‌ای به روش‌های زیر نقش بسزایی داشته باشند:

۱. به اشتراک‌گذاری دانش و منابع: تعاونی‌های زنان می‌توانند دانش و منابع خود را در بین خود به اشتراک بگذارند و امکان تبادل ایده‌ها و تجربیات را برای ارتقای نوآوری در زمینه‌های مربوطه خود فراهم کنند.

۲. همکاری با سایر ذینفعان: شرکت‌های تعاونی می‌توانند با سایر ذینفعان مانند دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و سازمان‌های

۴. استفاده از رسانه‌های اجتماعی: شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی می‌توانند از رسانه‌های اجتماعی برای ایجاد رابطه با تولیدکنندگان و مشتریان در سراسر جهان استفاده کنند.

در راستای ایجاد اعتماد در مردم محلی: ۱. ارائه اطلاعات و آگاهی کافی: برای اعتمادسازی بهتر، باید اطلاعات کامل و دقیق درباره شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی را به مردم محلی ارائه داد تا بتوانند بهترین تصمیم را بگیرند.

۲. ترویج شفافیت در عملکرد شرکت‌ها: شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی باید به مردم محلی شفافیت در عملکرد خود را نشان دهند و ارتباط با آن‌ها را بهبود بخشند.

۳. ترویج محصولات محلی: شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی باید در تولید محصولات خود از نوع بومی و محلی استفاده کنند و آن‌ها را در بازارهای محلی و ملی ترویج دهند.

۴. شناسایی و حل مشکلات محلی: شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی باید مشکلات محلی را شناسایی کرده و در حل آن‌ها برای جامعه محلی کمک کنند، این برای اعتمادسازی کاملی می‌تواند مؤثر باشد.

۵. حضور فیزیکی در جامعه محلی: شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی باید حضور فیزیکی خود را در جامعه محلی افزایش دهند و با آن‌ها در ارتباط باشند تا اعتماد و رابطه صمیمی‌تری به وجود آید.

برای حرکت به سمت اجتماعی‌تر شدن شرکت‌های فنی و مهندسی کشاورزی، می‌توان از راهکارهای زیر استفاده کرد:

۱. برگزاری کلاس‌های آموزشی: شرکت‌ها می‌توانند برای کشاورزان و جامعه محلی کلاس‌هایی در زمینه‌های مختلفی مانند کشت و دستگاه‌های کشاورزی، ایمنی و بهداشتی کارگران و ... برگزار کنند.

دولتی محلی برای تبادل اطلاعات و منابع همکاری کنند که می‌تواند منجر به نوآوری‌های جدید شود.

۳. ترویج کارآفرینی: تعاونی‌های زنان روستایی می‌توانند کارآفرینی را در بین اعضای خود ترویج کنند و آنها را برای تبدیل شدن به رهبران در زمینه‌های مربوطه توانمند سازند. در این راستا، می‌تواند منجر به ایجاد مشاغل، محصولات و خدمات جدید شود که می‌تواند به شبکه‌های نوآوری منطقه ای کمک کند.

۴. شناسایی فرصت‌ها برای نوآوری: تعاونی‌های زنان می‌توانند روندها و فرصت‌های نوظهور را برای نوآوری شناسایی کنند و در جهت توسعه محصولات و خدمات جدید که نیازهای جوامع خود را برآورده می‌کنند، تلاش کنند.

۵. حمایت از سیاست‌هایی که از نوآوری حمایت می‌کند: تعاونی‌های زنان می‌توانند از سیاست‌ها و مقرراتی حمایت کنند که از نوآوری و تحقیق در صنایع مربوطه حمایت می‌کند، این می‌تواند منجر به ایجاد یک محیط مساعد برای نوآوری و ایجاد شبکه‌های نوآوری منطقه‌ای شود.

در ارتباط با ضعف اقتصادی منطقه و با نظر به اینکه مزیت نسبی منطقه سمیرم سیب درختی می‌باشد، می‌توان با ایجاد کارگاه‌ها و صنایع کوچک تبدیلی به تولید فراورده‌های متفاوتی از این محصول مانند آب سیب، چیپس سیب، سرکه سیب و از این قبیل پرداخت. می‌توان با استفاده از شاخه‌های هرس شده درختان در زمینه ساخت انواع نئوپان فعالیت کرد همچنین استفاده از برگ درختان پاییزی در تولید کودهای گیاهی (گیاخاک) و کمپوست می‌تواند به اقتصاد منطقه کمک کند. تولید و عرق گیری از گیاهان دارویی منطقه،

تولید الکل صنعتی از شاخه‌های هرس شده درختان و میوه سیب منطقه. ایجاد کارگاه‌های صنایع دستی، استفاده از صنعت بسته‌بندی در زمینه گیاهان دارویی، انواع چای‌های میوه (چای سیب، چای به و...).

اما مردم محلی، سرمایه لازم جهت راه اندازی طرح مورد نظر را ندارند بعلاوه مشاورین متخصص در زمینه طرح‌های نمونه جهت توجیه اقتصادی و نیز انجام پذیری طرح نمونه در منطقه حضور ندارند. که در باب این مساله می‌توان با استفاده از شرکت‌های اجتماعی و ایجاد شبکه‌های نوآورانه منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای به جذب سرمایه گذار و متخصص از دیگر مناطق و همچنین آموزش و پرورش متخصص بومی پرداخت. شرکت‌های اجتماعی می‌توانند در توضیح، توصیف، عملکرد، عملگرایی و اعتماد به نفس عاملان طرح‌های کوچک و نیز طرح دهندگان با روش‌های علمی و شناساندن آن، در موفقیت و عدم موفقیت نقش بسزایی داشته باشند. یعنی افرادی که جهت توجیه مردم محلی می‌کوشند، چنان توضیح، توصیف و توجیه از هر لحاظ اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی از طرح مورد نظر باید ارائه دهند که شخص عامل طرح، قانع و ترغیب به راه اندازی شغل مورد نظرش شود. با توجه به غریب‌گر بودن این مناطق روستایی و همچنین دشواری اعتمادسازی به غیر، بهتر است که زیرساخت‌هایی جهت تربیت متخصصان بومی فراهم گردد. می‌توان با اختصاص تسهیلات ویژه ای به متخصصان از مهاجرت متخصصان محلی تاحد زیادی ممانعت نمود و باعث ترقیب به بازگشت متخصصان مهاجرت کرده، به منطقه خود شد. برای رفع چالش قبیله گرایی در این منطقه و ایجاد اتحاد بین

قبایل برای رشد و توسعه مناطق میتوان تعدادی معتمد متخصص از هر قبیله را ناظر بر امور شرکت‌های اجتماعی و طرح‌ها و برنامه‌های توسعه روستایی قرارداد در نتیجه تعامل بین این شرکت باعث تعامل بین قبیله‌ها گردیده و سبب بهتر شدن روابط قبایل میشود.

به گفته برخی از مصاحبه‌شوندگان به دلیل فصلی بودن مشاغل در این منطقه، مردم محلی مجبور به مهاجرت به شهرها به صورت فصلی هستند و این عامل سبب گردیده نسبت به توسعه روستا محل زندگی خود بی تفاوت باشند. همانطور که قبلاً نیز اشاره شد زمین‌های بلااستفاده و غنی‌ای در این منطقه وجود دارد که میتوان از آنها برای احداث شهرک‌های گلخانه‌ای با رویکرد هوشمندسازی کشاورزی و با بازدهی بالا استفاده نمود که این امر با حمایت‌های سازمان‌های دولتی، بانک کشاورزی، دانشگاه‌ها و همچنین مشارکت مردم محلی امکان پذیر است به شرطی که شرکت‌های اجتماعی و شرکت‌های تعاونی توسعه روستایی به ایجاد ارتباط قوی بین این دسته یعنی بانک، مردم، نهادهای عمومی و دانشگاه‌ها ممارست ورزند.

به دلیل پهن دشتی بودن این مناطق و خانه‌های بزرگ دارای باغچه اختصاصی، میتوان با آموزش و فرهنگ سازی در زمینه تولیدات باغچه‌ای به اشتغال پایدار زنان روستایی کمک نمود. همچنین کارگاه‌های کوچک تولید صنایع دستی میتواند به اشتغال زنان روستایی کمک شایانی نماید، مساله‌ای که در اینجا مطرح می باشد، ناشناس بودن این صنایع برای مناطق دیگر و بالادستی است که میتوان با ایجاد شبکه‌هایی در بستر وب و کمک گرفتن از متخصصان این حوزه به معرفی

تخصصی این محصولات در کل کشور و حتی در سطح بین-المللی پرداخت. که سبب میشود درصد اشتغال زنان بالا رفته، مهاجرت کاهش یابد و همچنین اقتصاد منطقه تقویت گردد. در ادامه برای توسعه گردشگری شهرستان سمیرم پیشنهادهای ارائه گردیده است.

۱. توسعه یک طرح گردشگری پایدار و دوستدار محیط زیست که حفظ محیط طبیعی، حفاظت از تنوع زیستی و ترویج شیوه‌های گردشگری مسئولانه را در اولویت قرار دهد.

۲. سرمایه‌گذاری در بهبود زیرساخت‌های شهرسمیرم و مناطق روستایی شهرستان، از جمله ارتقاء سیستم‌های حمل و نقل، توسعه امکانات اقامتی با کیفیت بالا، و افزایش امکانات عمومی مانند پارک‌ها و مناطق تفریحی. علاوه بر این بحث‌های آموزش و آگاهی جوامع محلی و گردشگران برای توسعه گردشگری مسئولانه، اجتماع محور و حامی محیط زیست مناطق روستایی نیز ضرورت دارد.

۳. ایجاد اهداف گردشگری منحصر به فرد و متمایز که جنبه‌های فرهنگی و تاریخی شهر و روستاهای شهرستان را برجسته می کند، مانند صنایع دستی سنتی، جشنواره‌ها و رویدادهای محلی و آشپزی محلی.

۴. افزایش تلاش‌های بازاریابی گردشگری برای جذب گردشگران داخلی و بین‌المللی، از جمله توسعه کمپین‌های بازاریابی هدفمند، سرمایه‌گذاری در بازاریابی دیجیتال و تعامل با اپراتورهای تور و آژانس‌های مسافرتی.

۵. همکاری با جوامع محلی و ذینفعان برای مشارکت دادن آنها در فرآیند توسعه و اطمینان از اینکه توسعه گردشگری به توسعه اجتماعی و اقتصادی منطقه کمک می کند و کیفیت زندگی ساکنان محلی را بهبود می‌بخشد.

۳. یک طرح جامع معدنی که شامل اقداماتی برای استخراج منابع، حمل و نقل و دفع زباله باشد، تهیه شود.

۴. ایجاد یک استراتژی بلند مدت برای استخراج پایدار معدن که اختلال در جوامع محلی را به حداقل می‌رساند و از منابع طبیعی محافظت می‌کند.

۵. اجرای پروتکل‌های ایمنی قوی و برنامه‌های آموزشی برای اطمینان از رفاه کارگران و جلوگیری از حوادث و صدمات.

۶. تقویت مشارکت با ذینفعان محلی، از جمله مقامات دولتی، رهبران جامعه، و حامیان محیط‌زیست، برای ایجاد اعتماد و اطمینان از ارتباطات باز در سراسر فرآیند استخراج.

۶. نظارت و ارزیابی منظم طرح‌های توسعه گردشگری برای اطمینان از اثربخشی و شناسایی زمینه‌های بهبود، از جمله نظارت بر بازخورد بازدیدکنندگان، ردیابی شاخص‌های کلیدی اقتصادی و زیست‌محیطی، و اتخاذ بهترین شیوه‌ها از سایر مقاصد گردشگری موفق انجام شود.

و در انتها پیشنهاداتی در راستای استفاده از ذخایر معدنی این شهرستان و روستاهای تابعه ارائه گردیده است:

۱. انجام بررسی دقیق زمین‌شناسی منطقه برای شناسایی ذخایر معدنی بادوام و ویژگی‌های آنها.

۲. ارزیابی اثرات زیست‌محیطی عملیات معدنکاری در مناطق روستایی شهرستان سمیرم، از جمله تجزیه و تحلیل کیفیت هوا و آب، زیستگاه‌های حیات وحش و کاربری زمین.

فهرست منابع

- Ayob, Noorseha, Simon Teasdale, and Kylie Fagan. 2016. "How Social Innovation 'Came to Be': Tracing the Evolution of a Contested Concept." *Journal of Social Policy* 45 (4): 635–53. <https://doi.org/10.1017/S004727941600009X>.
- Barraket, Jo, Robyn Eversole, Belinda Luke, and Sharine Barth. 2019. "Resourcefulness of Locally-Oriented Social Enterprises: Implications for Rural Community Development." *Journal of Rural Studies* 70 (August): 188–97. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2017.12.031>.
- Baxter, Jamie Scott. 2021. "Modes of Spread in Social Innovation: A Social Topology Case in Rural Portugal." *Journal of Rural Studies*, April. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.04.016>.
- Bock, Bettina B. 2016. "Rural Marginalisation and the Role of Social Innovation; A Turn Towards Nexogenous Development and Rural Reconnection." *Sociologia Ruralis* 56 (4): 552–73. <https://doi.org/10.1111/soru.12119>.
- Castro-Arce, Karina, and Frank Vanclay. 2020. "Transformative Social Innovation for Sustainable Rural Development: An Analytical Framework to Assist Community-Based Initiatives." *Journal of Rural Studies* 74 (February): 45–54. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.11.010>.
- Cejudo, Eugenio, and Francisco Navarro. 2020. "Springer Geography Neoendogenous Development in European Rural Areas Results and Lessons." <http://www.springer.com/series/10180>.
- Cheshire, Lynda, Javier Esparcia, and Mark Shucksmith. 2015. "Resiliencia Comunitaria, Capital Social y Gobernanza Territorial." *Ager*, no. 18: 7–38. <https://doi.org/10.4422/ager.2015.08>.
- Christmann, Gabriela B. 2014. "Social Entrepreneurs on the Periphery: Uncovering Emerging Pioneers of Regional Development." *DisP - The Planning Review* 50 (1): 43–55.

- <https://doi.org/10.1080/02513625.2014.926725>
- Copus, Andrew, Liisa Perjo, Anna Berlina, Leneisja Jungsberg, Linda Randall, and Hjördis Sigurjónsdóttir. 2017. "Social Innovation in Local Development: Lessons from the Nordic Countries and Scotland." Nordregio Working Paper.
- Dodgson, Mark, Alan Hughes, John Foster, and Stan Metcalfe. 2011. "Systems Thinking, Market Failure, and the Development of Innovation Policy: The Case of Australia." *Research Policy* 40 (9): 1145–56. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2011.05.015>.
- European Commission. 2020. "Social Innovation Available at: <http://Ec.Europa.Eu/Growth/Industry/Policy/Innovation/Social>." 2020.
- Eurostat. 2020. "Urban and Rural Living in the EU." Eurostat. 2020.
- Fátima Ferreira, Maria de, Cristina Sousa, Fayaz Ahmad Sheikh, and Marina Novikova. 2021. "Social Innovation and Rural Territories: Exploring Invisible Contexts and Actors in Portugal and India." *Journal of Rural Studies*, April. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.04.013>.
- Goldenberg, Mark, Wathira Kamoji, Larry Orton, and Michael Williamson. 2009. "SOCIAL INNOVATION IN CANADA: AN UPDATE ABOUT CPRN." http://www.cprn.org/documents/51684_EN.pdf
- Jack, Sarah L, and Alistair R Anderson. 2002. "The Effects of Embeddedness on the Entrepreneurial Process."
- Jungsberg, Leneisja, Andrew Copus, Lise Byskov Herslund, Kjell Nilsson, Liisa Perjo, Linda Randall, and Anna Berlina. 2020a. "Key Actors in Community-Driven Social Innovation in Rural Areas in the Nordic Countries." *Journal of Rural Studies* 79 (October): 276–85. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.08.004>.
- Lang, Richard, and Matthias Fink. 2019. "Rural Social Entrepreneurship: The Role of Social Capital within and across Institutional Levels." *Journal of Rural Studies* 70 (August): 155–68. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.03.012>.
- M. Nyssens, and Jacques Defourny. 2006. "Social Enterprise." www.emes.net.
- MacCallum, Diana, Abid Mehmood, and Abdelillah Hamdouch. 2014. *The International Handbook on Social Innovation Collective Action, Social Learning and Transdisciplinary Research*.
- Maccallum, Diana, Frank Moulaert, Jean Hillier, and Serena Vicari. 2009. "Social Innovation and Territorial Development." In.
- Moulaert, Frank, and Diana MacCallum. 2019. *Advanced Introduction to Social Innovation (Elgar Advanced Introductions Series)*.
- Naldi, Lucia, Pia Nilsson, Hans Westlund, and Sofia Wixe. 2015. "What Is Smart Rural Development?" *Journal of Rural Studies* 40 (August): 90–101. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2015.06.006>.
- National Bureau of Economic Research. 2019. *Technology transfer and innovation in low-income countries*. Retrieved from <https://www.nber.org/papers/w26043>
- Neumeier, Stefan. 2017. "Social Innovation in Rural Development: Identifying the Key Factors of Success." *The Geographical Journal* 183 (1): 34–46. <https://doi.org/10.1111/geoj.12180>.
- OECD. 2018. "Edinburgh Policy Statement on Enhancing Rural Innovation." In . *OECD Rural Development Conference*.
- Olmedo, Lucas, Mara van Twuijver, and Mary O'Shaughnessy. 2021. "Rurality as Context for Innovative Responses to Social Challenges – The Role of Rural Social Enterprises." *Journal of Rural Studies*, April. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.04.020>.
- Richter, Ralph. 2019. "Rural Social Enterprises as Embedded Intermediaries: The Innovative Power of Connecting Rural Communities with Supra-Regional Networks." *Journal of Rural Studies* 70 (August): 179–87. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2017.12.005>.
- Richter, Ralph, and Gabriela B. Christmann. 2021. "On the Role of Key Players in Rural Social Innovation Processes." *Journal of Rural Studies*, April. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.04.010>.
- Sinclair, Stephen, and Simone Baglioni. 2014. "Social Innovation and Social Policy - Promises and Risks." *Social Policy and Society*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/S1474746414000086>.
- Skerratt, S, J Atterton, C Hall, D McCracken, A Renwick, S Thonson, M Woolvin, A

- Steinerowski, and C Revoredo-giha. 2012. "Rural Scotland in Focus."
- Slee, Bill. 2019. "Delivering on the Concept of Smart Villages - In Search of an Enabling Theory." *European Countryside* 11 (4): 634–50. <https://doi.org/10.2478/euco-2019-0035>.
- Smailes, Peter J. 2002. "From Rural Dilution to Multifunctional Countryside: Some Pointers to the Future from South Australia." *Australian Geographer* 33 (1): 79–95. <https://doi.org/10.1080/00049180220125024>.
- Smith, Anne M.J., and Julie McColl. 2016. "Contextual Influences on Social Enterprise Management in Rural and Urban Communities." *Local Economy* 31 (5): 572–88. <https://doi.org/10.1177/0269094216655519>.
- Spitzer, Helmut, and Janestic Twikirize. 2021. "Social Innovations in Rural Communities in Africa's Great Lakes Region. A Social Work Perspective." *Journal of Rural Studies*, April. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.10.013>.
- Steiner, Artur, Francesca Calò, and Mark Shucksmith. 2021. "Rurality and Social Innovation Processes and Outcomes: A Realist Evaluation of Rural Social Enterprise Activities." *Journal of Rural Studies*, April. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.04.006>.
- Steiner, Artur, and Jen Cleary. 2014. "Journal of Rural and Community Development Journal of Rural and Community Development What Are the Features of Resilient Businesses? Exploring the Perception of Rural Entrepreneurs." www.jrcd.ca.
- Steiner, Artur, and Simon Teasdale. 2019. "Unlocking the Potential of Rural Social Enterprise." *Journal of Rural Studies* 70 (August): 144–54. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2017.12.021>.
- The World Bank. 2021. "World Development Indicators: Rural Environment and Land Use. [Http://Wdi.Worldbank.Org/Table/3,1](http://Wdi.Worldbank.Org/Table/3,1)." 2021.
- Twuijver, Mara Willemijn van, Lucas Olmedo, Mary O'Shaughnessy, and Thia Hennessy. 2020. "Rural Social Enterprises in Europe: A Systematic Literature Review." *Local Economy: The Journal of the Local Economy Policy Unit* 35 (2): 121–42. <https://doi.org/10.1177/0269094220907024>.
- Ubels, Hiska, Tialda Haartsen, and Bettina Bock. 2022. "Social Innovation and Community-Focussed Civic Initiatives in the Context of Rural Depopulation: For Everybody by Everybody? Project Ulrum 2034." *Journal of Rural Studies* 93 (July): 176–86. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.02.019>.
- Vercher, Néstor, Gary Bosworth, and Javier Esparcia. 2022. "Developing a Framework for Radical and Incremental Social Innovation in Rural Areas." *Journal of Rural Studies*, April. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2022.01.007>.
- Vestrum, Ingebjørg, Einar Rasmussen, and Sara Carter. 2017. "How Nascent Community Enterprises Build Legitimacy in Internal and External Environments." *Regional Studies* 51 (11): 1721–34. <https://doi.org/10.1080/00343404.2016.1220675>.
- World Bank. 2021. Innovation Policy Platform - World Bank. Retrieved from <https://www.innovationpolicyplatform.org/content/world-bank>